

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Τιμητικός τόμος εις μνήμην Γεωργίου Θ. Ζώρα, Έκδοσις Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός», Ἀθήναι 1984, σελ. 780.

Ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσός» ἐτίμησε τὸν ἀλησμόνητον Καθηγητὴν Γεώργιον Ζώραν, ἔξοχον φιλόλογον καὶ εἰδικὸν Νεοελληνιστὴν καὶ χρηστὸν πολίτην καὶ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἐστήριξεν ἐπὶ δεκαετίας τὸ πνευματικὸν ἔργον τοῦ Συλλόγου, διὰ τῆς ἐκδόσεως ὀγκώδους τόμου, ἐκδοθέντος τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν καθηγητῶν Γ. Πουρναροπούλου καὶ Π.Δ. Μαστροδημήτρη. Ὑπὲρ τὰ πενήκοντα ἄρθρα ἐξαιρέτων πνευματικῶν ἀνθρώπων καὶ καθηγητῶν, συναδέλφων καὶ φίλων τοῦ τιμωμένου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δέκα διαπρεπῶν ἀλλοδαπῶν, ἀναφερόμενα κυρίως εἰς θέματα Νεοελληνικῆς Φιλολογίας καὶ εἰς περιγραφὴν τοῦ ἔργου τοῦ τιμωμένου, ἀποτελοῦν πολῦτιμον προσφορὰν εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ προσδίδουν ἰδιάζον κύρος εἰς τὸν τιμητικὸν αὐτὸν τόμον.

Κων. Π. Καβαρνόυ, Ἡ περὶ παιδείας θεωρία τοῦ Βενιαμίν Λεσβίου, Ἀθήναι 1984, σελ. 64.

Ὁ Βενιαμίν ὁ Λέσβιος ὑπῆρξεν ἓνα ἐκ τῶν φωτεινῶν πνευμάτων εἰς τὸ μέσον τοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας, ἣ ὁποία εἶχε κατακαλύψει τὸ ἑλληνικὸν γένος μετὰ τὸ 1453, διὰ τοῦτο καὶ δικαίως ἐλογίσθη μετὰ τῶν Διδασκάλων τοῦ Γένους. Ἦτο κάτοχος Εὐρωπαϊκῆς Παιδείας καὶ εἶχε κατανοήσει τὴν ἀξίαν τῆς μελέτης καὶ διδασκαλίας τῶν νέων ἐπιστημῶν τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Ἀστρονομίας, πρᾶγμα ποῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ἐπικίνδυνον, διότι τὰ διδάγματα τῶν ἀντέβαινον εἰς τὰς ἀντιλήψεις τῆς Ἐκκλησίας Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς, ἐμμενούσης εἰς τὰς περὶ τῆς Ἐπιστήμης παρηγοδοκίμημένας ἀντιλήψεις τοῦ Ἀριστοτέλους. Εἶχε διδάξει ἀνωτέραν παιδείαν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Κυδωνιῶν καὶ τὰς Σχολὰς τοῦ Βουκουρεστίου, αἱ ὁποῖαι ἦσαν πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου.

Ὁ καθηγητὴς Καβαρνός μετὰ τὸ πολῦτιμον συνοπτικὸν βιβλίον τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ περὶ παιδείας θεωρία τοῦ Βενιαμίν Λεσβίου» μᾶς δίδει μίαν γενικὴν εἰκόνα τῶν περὶ παιδείας καὶ ἐπιστήμης ἀντιλήψεων τοῦ Βενιαμίν καὶ ἀναλύει τὴν προέλευσιν αὐτῶν, ἀποκαλυπτομένης οὕτω πλήρως τῆς πνευματικότητος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς παιδευτικῆς συμβολῆς του. Ἡ ἐργασία αὕτη ἀπῆτησε νὰ ἐρευνήσῃ ὁ συγγραφεὺς ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Βενιαμίν καὶ τὰ κείμενά του δισκορπισμένα εἰς διαφόρους βιβλιοθήκας, τὰ τε δημοσιευμένα εἰς βιβλία καὶ ἄλλα σπάνια ἐντυπα καὶ τὰ εἰς ἀνέκδοτα χειρόγραφα σωζόμενα. Μετὰ τὴν ἐμβριθῆ μελέτην ὅλων τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Βενιαμίν ὁ Κ. βασιζόμενος καὶ εἰς τὴν πλήρη γνῶσιν τῆς κινήσεως τῶν ἰδεῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας, δείγματα τῆς ὁποίας ἔχει δώσει μετὰ τὰ δημοσιευμένα ἔργα του, συνέθεσε τὴν παροῦσαν πραγματείαν του, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτίθεται μεθοδικῶς ἡ περὶ παιδείας θεωρία τοῦ Βενιαμίν καὶ δὴ ἡ βᾶσις θεωρήσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας τὴν ἐστήριξε, οἱ φορεῖς τῆς

—οίκια, ἐκκλησία, σχολεῖον καὶ βιβλιοθήκαι— τὰ διδασκόμενα μαθήματα καὶ τὸ εἶδος τῆς διὰ τῶν μαθημάτων ἐπιτυγχανομένης εἰς τὰς πνευματικὰς τοῦ ἀνθρώπου λειτουργίας ἐπιδράσεις. Κορυφαῖον μάθημα διὰ τὸν Βενιαμὴν εἶναι ἡ Ἠθικὴ, τὴν ὁποίαν διαπραγματεύεται ὁ συγγραφεὺς διεξοδικῶς. Ὅλη ἡ ἐκπαίδευσις ἀποτελεῖ καλλιέργειαν τοῦ νοῦ, ἡ ἠθικὴ τῆς καρδίας.

Εἶχε νομισθῆ ὅτι ἡ Ἠθικὴ τοῦ Βενιαμὴν ταυτίζεται πρὸς τὰς Ἑδωπαικὰς ἀντιλήψεις. Ὁ Καβαρνὸς τὸ ἀποκρυσταλλοῦν, ὄχι μόνον διότι ῥητῶς ψέγει τὰς ἰδέας τοῦ Ρουσσώ, ἀλλὰ καὶ θετικῶς ἀποδεικνύει ὅτι βάσις τῶν ἰδεῶν ὄλων τοῦ Βενιαμὴν εἶναι ἡ Ἄγ. Γραφή (ὁ ἀνθρώπος προὐρίσται εἰς ὁμοίωσιν πρὸς τὸν Θεόν), οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ μεγάλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς. Εὐρίσκει μάλιστα ὁ Κ. τὴν συσχέτισιν αὐτῶν τῶν ἀντιλήψεων τοῦ Βενιαμὴν πρὸς ὁμοίαν τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, ἀμφοτέρων συγκεκριημένων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διδασμάτων τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. Τὸ βιβλίον περιέχει ἐν τέλει ἀποσπάσματα ἐξ ὄλων τῶν ἔργων τοῦ Βενιαμὴν, ἐξ ὧν ἐπικυροῦνται αἱ ἐκτεθεῖσαι ἐκτιμήσεις. Διὰ τοὺς Ἑλληνας ἐκπαιδευτικούς λειτουργοὺς καὶ τοὺς λογίους ἀποτελεῖ τὸ βιβλίον ἀξιόλογον, νέον φῶς.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Θεοδώρου Κωνσταντίνου, Ραάβ ἡ πόρνη, Ρουθ καὶ Ἰουδεῖθ, ποιητικὴ ἀπόδοσις, Ἀθήναι 1984, σελ. 111.

Τὸ ἐν τίτλῳ βιβλίον ἀποτελεῖ ἀπόδοσιν εἰς ἔμμετρον λόγον τῶν ἀντιστοίχων πρὸς τὰς ἡρωϊδὰς βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ ἔγκριτος θεολόγος Θ. Κωνσταντίνου εἶναι γνωστὸς εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ 1951 συνεχῶν δημοσιευμάτων αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ πλεῖστα εἶναι ἔμμετροι ἀποδόσεις ἐκλεκτῶν κειμένων τῆς Ἄγ. Γραφῆς. Ἡ ἐπὶ συνεχεῖς δεκαετίας ἐπίμονος ἐνασχόλησις του μὲ τὴν καταλληλοτέραν ἀπόδοσιν τοῦ πνεύματος τῶν ἱερῶν κειμένων διὰ τὸν σύγχρονον ἀνθρώπον εἰς λόγον κεκοσμημένον, ποιητικόν, κατὰ τρόπον μὴ ἀλλοιοῦντα τὸ νόημα, τὸ ὄψος καὶ τὴν ἱεροπρέπειαν αὐτῶν, τὸν ἔχουν ἀναδείξει εἰς ἓνα ἀριστοτέχνην τοῦ εἶδους τούτου τῆς ποιήσεως, ὅπως ἔχουν διαπιστώσει εἰς κριτικὰς παλαιότερων ἐκδόσεων τοῦ φιλόλογου ἀνδρὸς εὐδόκιμοι, οἳ οἱ ὁ Κων. Γεωργούλης καὶ Κων. Βουρβέρης.

Εἰς τὴν ποιητικὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐν ἐπικεφαλίδι ἔργου, ὅπερ εἶναι τὸ εἰκοστὸν ἐκδιδόμενον, βλέπομεν νὰ δικαιολογῆται πλήρως ἡ φήμη του ὡς ἱκανοῦ θρησκευτικοῦ ποιητοῦ. Ἄς ἴδωμεν πῶς δικαιολογεῖται ἡ γνώμη αὕτη. Εἰς κάθε ποίημα ἐνυπάρχουν δύο κύρια συστατικὰ στοιχεῖα· τὸ ἓνα εἶναι ἡ ἰδέα, τὸ μῆνυμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐνίοτε διάχυτον καὶ δυσδιάκριτον· τὸ δεύτερον εἶναι ἡ διὰ λόγου ἐπένδυσις τῆς ἰδέας, ὁ ποιητικὸς λόγος, τοῦ ὁποίου αἱ ἐπιλεγόμενα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέξεις περιέχουν πολυάκις αὐταὶ ἓνα μέρος τῆς ἰδέας εἰς τρόπον ὅσπερ, ἂν ἀλλάξετε τὴν λέξιν, ἐξαφανίζεται καὶ ἡ ἰδέα. Ἐνα παράδειγμα, ὁ στίχος τοῦ Ὀμήρου «εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης». Αὐτὸς ὁ στίχος καθ' ὄλους τοὺς αἰῶνας ἐγαλβάνιζε τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων. Πρὸ κάθε μάχης, ὁ κάθε λοχαγὸς εἰς τὸν λόγον του πρὸς τοὺς στρατιώτας ἔλεγε αὐτὸ τὸ ῥητὸν ἢ καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Σιμωνίδου «ὦ ξεῖν ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις...». Εἰ-